

Tez Özetleri

Hazırlayan: Özlem ÇELİK

İÇ ANADOLU BÖLGESİNDEKİ BÜYÜK ÖLÇEKLİ YERLEŞMELERDE KONUT ALANLARINDAKİ İKLİMSEL SORUNLAR “ANKARA ÖRNEĞİ”

DOĞAN, Necla
Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Yaşar Bahrî
ERGEN

1996

Kentin büyümesi, planı varolan kentsel alanlarda yoğunluk arttırmaya, veya kentsel gelişim için yeni alanlar bulmaya zorlamaktadır. Bir kentin her iki biçimde de büyümesi, kent-doğa ilişkilerinde değişik sorunlar yaratmaktadır. Bu sorunları en aza indirmek için kentsel gelişim biçimleriyle, doğal etmenlerin karşılıklı etkilerinin araştırılması ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Kentsel gelişim aşamasında önem üzerinde durulması gereken bir sınırlama etmen ise iklim (klima)dır. Örneğin, “İklim etmeni - Kent gelişim” üzerinde fazlaca durulmadan yoğunlaştırılan Ankara, dünyanın en çok “Hava kirliliği”ne sahip kentlerinden olmuştur. Bu durum daha pek çok sorunun ortaya çıkmasına ve büyümesine neden olmaktadır. Bu çalışmada İç Anadolu Bölgesi’ndeki büyük ölçekli yerleşmelerdeki konut alanlarındaki iklimsel sorunlar, Ankara kenti bugünkü durumuna göre iklimle dengeli bir planlama yapıldığında, kentsel yerleşim yönünden uygunluk gösteren dokuların ortaya çıkarılmasına çalışılmıştır. Yapılan araştırmada: Kentin ve çevresindeki alanların doğal yapılarından kaynaklanan mikroklimatik iklim özelliklerinin olumlu ve olumsuz yönleri incelenmiş, iklimsel yönden kentsel yapılaşma ve gelişmeye uygun alanlar saptanmış, kentsel gelişimin ortaya çıkardığı iklimin olumsuz yönlerini düzletebilecek kaynak alanlar

bulunmuş, bir “Yorum HARİTA”da Ankara kenti ve yakın çevresi iklimini oluşturan etmenlere göre değerlendirilme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bakı, Makro, Micro, Leke, Desantrilizasyon, Litolojik, Albit - Diyaboz, Epimetamorfik, Alüvyon, Holosen, Metamorfik. Klimatolojik

TÜRKİYE’DE KIYI PLANLAMASI VE MEVZUATINA ELEŞTİRİSEL BİR BAKİŞ BOZBURUN (Datça) ÖZELİNDE İRDELEME

ALACA, İsmail
Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Feral EKE
1997

“Türkiye’de Kıyı Planlaması ve Mevzuatına Eleştirel Bir Bakış, Bozburun (Datça) Özelinde İrdeleme” adlı bu tez çalışması altı bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümü giriş bölümü oluşturmaktadır. İkinci bölümde, kıyıların oluşumu ve kıyıları cazibe merkezi haline getiren özellikleri, üçüncü bölümde ülkemiz kıyılarının durumu ve sorunları incelenirken, dördüncü bölümde ülkemizde kıyı mevzuatının gelişimi, ilgili kurum ve kuruluşların kıyılara ilişkin görevleriyle birlikte incelenmiştir. Beşinci bölümde kıyı mevzuatımızın sorunların çözümüne cevap verme nitelikleri Bozburun yerleşmesi özelinde sorunlarla birlikte ele alınırken, kıyı alanlarıyla ilgili yönetim modellerinde yabancı ülke deneyimleri de bu bölümde incelenmiştir. Altıncı ve son bölümde ise ortaya çıkan sorunlar tartışılarak, öneriler getirilmiştir. Tez çalışmasının ikinci, üçüncü ve dördüncü bölümleri geniş bir literatür araştırması sonucu oluşturulmuş, beşinci bölümde bir alan araştırmasına yer verilerek,

uygulamacı kuruluşların (bu örnekte Bozburun Belediyesi) karşılaştıkları sorunlar irdelenmiştir. Altıncı bölüm ise, konu üzerinde çalışan akademisyen ve bürokratların görüş ve önerileriyle birlikte kişisel birikimler sonucu oluşturulmuştur. Çalışma genelinde sorunlar ortaya konulup, çözüm önerileri geliştirilmeye çalışırken, mevzuatın gelişiminde sorunun çözümüne yönelik olarak geliştirilen yaklaşımlarla birlikte, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından hazırlanan Kıyı Alanlarının Korunması - Planlanması ve Geliştirilmesi Hakkında Kanun Ön Tasarısı’nda eksiklik ve yeterlilikleri tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kıyı Alanları, Planlama, Korumu, Muğla, Datça Bozburun, Kıyı Mevzuatı

DEPREM ETKİLERİNİN AZALTILMASINDA PLANLAMANIN ROLÜ: ÖRNEK KENT KOCAELİ

KEŞİCİ, Elif

Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Öğr. Gör. Dr. Özlem
DÜNDAR

2002

Deprem, yerleşimlerin oluşumunu ve gelişimini doğrudan etkilemektedir. Temel amaçlar; deprem anında en az hasarla kurtulmak, deprem sonrasında normal yaşama en kısa sürede dönmektir. Bu amaçların gerçekleştirilmesi, depreme dayanıklı yerleşim ve yapılaşma ile mümkündür. Deprem riski altındaki bölgelerde, depreme dayanıklı ve güvenli yerleşim ve yapılaşma süreci ile bu süreçteki etmenler, bu araştırmamızın konusudur. Bu konu, 17 Ağustos 1999 Kocaeli depremi ve sonrasında yürütülen çalışmalar ile ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Deprem, Deprem Riski, Deprem Zararı, Deprem Öncesi Planlama, Deprem Sonrası Planlama, Depreme Dayanıklı Yerleşim

TANZİMAT'TAN CUMHURİYET'E KENTSEL KAMUSAL MEKANIN DÖNÜŞÜMÜ BAYEZİD MEYDANI ÖRNEĞİ

GÖNEN, Mustafa

Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. Nevin

GÜLTEKİN

2001

Siyasal yapıdaki dönüşümler, toplumsal yapıyı doğrudan etkilemektedir. Toplumsal yapıdaki bu dönüşümler ortaya çıkan toplumsal talepler ve/veya siyasal baskılar doğrultusunda, mekansal yapıda ve bilhassa kentsel kamusal mekânlarda da bir dönüşüm ortaya çıkmaktadır. Bu dönüşüme ilk tanık olunan yerler, genel olarak icra organının bulunduğu başkentler ve bu kentlerdeki kamusal mekânlardır. Son ikiyüz yıllık dönemde, ülkemizde benzer bir süreç, belirgin olarak yaşanmıştır. Bu sürecin Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadar olan kısmında, kentsel kamusal mekândaki dönüşüm, bu araştırmanın konusudur. Yukarıdaki savın doğruluğu, dönemin başkenti İstanbul'daki Bayezid Meydanı'nda gerçekleşen dönüşümlerle ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kamusal Alan, Kamusal Mekân, Kentsel Mekân, Kentsel Kamusal Mekân, Batılılaşma

1980 SONRASI İMAR AFFI UYGULAMALARININ KENTSEL ÖLÇEKTE DEĞERLENDİRİLMESİ ETİMESGUT ÖRNEĞİ

YILMAZ, Mustafa

Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. Nevin

GÜLTEKİN

2002

Türkiye'de 1980 sonrası dönemde, ekonomik ve siyasi alandaki kısıtlamalara

karşın, kentsel fiziksel mekanda tavizler verilmiştir. Bu durum 1950'li yıllarla süre gelen gecekonduların ve/veya aykırı yapılaşmanın, popülist yaklaşımlarla desteklenmesi olarak açıklanabilir. Bu yaklaşımın gereği 1980 sonrasında imar affı yasa grubu olarak tanımlanan 5 imar affı yasası çıkarılmıştır. Ancak imar affı uygulamaları ile beklenen dönüşüm, kentin hatta uygulama alanının kendine özgü niteliklerine göre değişkenlik göstermiştir. Dolayısıyla, imar affı uygulama genelme düzeyinde değil, uygulama ölçeğinde değerlendirilebilir. Bu yönlenme ile imar affı uygulamaları örneklem seçilen Etimesgut'ta değerlendirilmiş ve yer'e özgü sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Popülizm, Gecekodu, Kaçak Yapılar, İmar Affı Yasaları, Dönüşüm

YAYA MEKANLARI TASARIMINDA BİR DESTEK SİSTEM OLARAK ASKI- GEÇİT (SKYWAY/ SKYWALK) SİSTEMİNİN İRDELENMESİ

KAYA, Özgür

Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hülagü

KAPLAN

2002

Aski-geçit sistemleri, kent merkezi yaya mekanları tasarımı kapsamında yapılan düzenlemeler içinde, yayalara kesintisiz güzergahlar ve yeni mekanlar sağlayan yeni bir 'destek' sistemdir. Aski-geçitler, yapıları birbirine bağlayarak yayaların kentsel mekanları bu destek düzlemde de kullanmalarını sağlamaktadır. Böylece yayalar, kent merkezi taşı trafiğinden bağımsız olarak hareket edebilmektedirler. Sistem olarak aski-geçitler, yaya mekanları tasarımında yayaların dolaşımını ve kentsel mekanlara erişimlerini sağlamak, aynı zamanda sadece yayaların kullanabileceği kamu mekanları yaratmak amacıyla yapıldığı görülse de, soğuk iklimlere maruz kentlerde sert kış şartlarından; sıcak ve nemli iklimlerdeki kentlerde de bunaltıcı hava-

dan kurtulabilmek için yapılmış olduğu görülmektedir. Tez çalışmasındaki amaç, yayalaştırma ve yaya mekanları kavramlarındaki yola çıkarak kentsel tasarım içerisinde aski-geçitlerin, yaya mekanları tasarımı ve düzenlemesi içindeki uygulanışını ve kullanılabilirliğini tartışmak, mevcut kent yapısı içinde bu uygulamanın tartışılabilirliği bölgeyi seçmek ve elde edilen veriler ışığında belli ilkelere ortaya koyarak aski-geçitlerin seçilen bir kente kentsel merkez, işlev, etkinlik (aktivite) ve kentgörümlük kapsamında uygulanışını irdeleyerek ortaya çıkan sonuçları değerlendirmek.

Anahtar Kelimeler: Aski-geçit, yaya mekanı, yaya mekanı tasarımı, mekansal bütünleştirme, destek mekan

HIZLI SANAYİ GELİŞMELERİNDE YERLEŞME DESENİ SORUNLARI VE BOZÜYÜK (BİLECİK), GEMLİK (BURSA)

ÖRNEKLERİNDE İRDELENMESİ

BİTMEZ, Şakir

Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erdoğan

YAŞLICA

1990

Dünyada özellikle son yıllarda en çok tartışılan konulardan birisi çevre sorunları olmaktadır. Gelişme yolunda gerekli yapsal dönüşümleri gerçekleştirememiş olan Türkiye ve diğer az gelişmiş, ya da gelişmekte olan ülkelerde ise, sanayileşmenin hızlı bir gelişme göstermek zorunluluğu, konunun hassasiyetini arttırmakta ve sorunun oldukça güncel hale gelmesine yol açmaktadır. Bu noktada, ilkel kaynakların ve yerleşme deseninin akılcı bir kullanımı ve bu doğrultuda düzenlemeler yapılması gereği ortaya çıkmaktadır. İşte bu çalışmada, hızlı sanayi gelişmelerinin yerleşme desenine etkileri irdeleterek, söz konusu sorunlara çeşitli açılardan yaklaşılmaya çalışılmaktadır. Bu bağlamda öncelikle yerleşme ve yerleşme deseni ile sanayi ve sanayileşme tanımlanmış ve yapsal gelişmeleri incelenmiştir. Bu bilgiler ışığında sanayinin yer seçimi, tüm veri-

leri ve nitelikleriyle, çeşitli kuramlar doğrultusunda ele alınarak belirlenmeye çalışılmıştır. Bu yapılarıkten, yerleşme deseni üzerindeki tüm beşeri etkinliklerin, kullanıcı topluluğu ve insanla olan ilişkilerinin ortaya konması gerekmektedir. Bu durumda, sanayinin yerleşme desenine etkileri araştırılarak, Dünya'daki ve Türkiye'deki yansımaların irdelenmesi ve mekan daraltılarak, Gemlik ve Bozüyük ilçelerindeki gelişmelerin yakalanmaya çalışılması takip etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Endüstrileşme, Yerleşme Deseni, Yer Seçimi, Endüstri, Bursa- Gemlik

İMAR PLANLARINDA FİZİKSEL KARARLARIN OLUŞTURULMASINDA KENTSEL TASARIM ENDİŞESİ

ÇETİN, İ. Gökhan

Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Erdoğan

YAŞLICA

2002

Kentlinin sağlığı ve mutluluğu ile toplum yaşamını kötü yönde etkileyen bozulmuş kentsel mekanların daha sağlıklı bir yapıya kavuşturulması, bugün uygulanan imar planları, kanun ve yönetmelikleri ile gerçekleştirilememektedir. Bundan dolayı, bu tez çalışmasında öncelikle kentsel mekanların biçimlenmesinde olumsuz etkiler yaratan nedenler incelenmiştir. Bu çalışmanın ışığında, sorun yaratan temel nedenlerin başında, kentsel toprakların özel mülkiyete geçerek imar planlarında parselasyon sisteminin, uygulamada da, küçük parsel ölçeğinde yapılaşmanın getirilmesi görülmüştür. İmar planlarının nitelikleri, yönetmeliklerin getirdiği olumsuz kısıtlamalar, plan değişikliklerinin sebep olduğu kentsel mekanların yitirilmesi, ulaşım planlarının sokak oluşumlarına etkileri de bu çalışmada incelenen diğer etkenler olmuştur. Sonuçta ise sağlıklı ve yeterli kentsel mekanların oluşabilmesi için kentsel toprak mülkiyetinin niteliğinin değişmesi, imar planlarıyla ada ölçeğinde

yapılaşmanın getirilmesi veya ağırlıklı ulaşım planlamasının benimsenmesi, imar mevzuatıyla yapı konumlandırma ve biçimlendirmede aşırı kısıtlamaların kalkması, imar planı değişiklikleri ve yoğunluk artırımları ile kentsel açık alanların yok olmasının önlenmesi ve kentsel mekanların düzenleme görevinin Kentsel Tasarım disiplinine bırakılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İmar Planları, Ulaşım Sistemleri, Açık Alanlar, Kentsel Tasarım, Kentsel Mekan

ANADOLU GELENEKSEL TÜRK KENT YERLEŞMESİNDE KONUT- EKOLOJİ- ÇEVRE İLİŞKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

GÜÇER, Bilge

Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Yaşar Bahri Ergen

1994

Anadolu geleneksel Türk kentleriyle bu mekanların tanımlanmasında çok önemli paydaşa sahip olan konutlar; kültürel mirasımızın vazgeçilmez parçalarıdır. Kültürel kimliğimizin devamlılığı açısından da büyük önem taşımakla birlikte son yıllarda yasal, yönetsel, kültürel, ekonomik birçok eksiklikle bozulma sürecine giren bu değerlerin korunması, öncelikle özgün niteliği yaratan etmenlerin belirlenerek değişimlerden korunmasını gerektirmektedir. Bu amaçla ekolojik dengeyi bozmadan, doğal çevreyle işlevsel bir bütünlük içerisinde yapılaşmış geleneksel kent ve konut dokuları, konut birimi- grubu- kent dokusu üçgenli bir yaklaşım içerisinde incelenerek doğal çevre faktörleriyle etkileşimin mekansal biçimlenmeye yansımalarının saptanması, edinilen bilgilerle birim konut veya kent genelinde yapılacak uygulamalarda farklı bakış açısının yaratılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Anadolu, Geleneksel Konut, Geleneksel Türk Evi, Konut Çevreleri, Kentsel Yerleşim

KONUT ALANLARI PLANLAMASI VE POLİTİKALARINDA YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜNÜN KENTSEL GELİŞMEYE ETKİSİ

AKIN, Emel

Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Yar. Doç. Dr. Bahri Ergen

1995

Ülkemizde yapılan çalışmalarda konut sorununun varlığından söz edilmemektedir. Bu sorunların başında konut açığı gelmektedir. Sorunların çözümlerinde de belediyelerin kentsel toprak üretmeleri ve konut alanlarına yatırım yapmaları gerektiği vurgulanmaktadır. Ülkemizde gerçekten konut açığının olup olmadığı, belediyelerin önerilen bu görevleri yerine getirip getiremeyecekleri sorularına bu araştırma ile yanıt aranmaktadır. Belediyeler içinde buldukları sosyoekonomik sistemde üstlendikleri sermaye birikimine katkı işlevini kentsel rant yaratarak ve bu rantı paylaşarak yerine getirmektedirler. Konut alanlarındaki faaliyetleri de bu işlev çerçevesinde yer almakta; kamu yaran, şehirlik ilkeleri gözetilerek yapılan planlar amacına ulaşamamakta; kent gelişmesi, planların doğrultusunda değil, baskı gruplarının çıkarları yönünde gelişmektedir.

Anahtar Kelimeler: Konut Alanları, Konut Planlaması, Konut Politikaları, Yerel Yönetimler, Kentsel Büyüme

KIRSAL GELENEKSEL KONUT DOKUSUNUN TURİZM BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ, CUMALIKIZIK ÖRNEĞİ

GÜRER, Nilüfer

Gazi Üniversitesi

Yüksek Lisans, Şehir Planlama

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Zuhâl ÖZCAN

2003

Toplumların geleneksel yaşam biçimlerini ve sahip oldukları kültürel özellikleri yansıtan kırsal alanların korunması

ve gelecek nesillere aktarılması, ulusal mirasın sürdürülebilirliği açısından önemlidir. Uluslararası düzeyde, başarılı olan uygulamalarda, kırsal alanların korunma süreci incelendiğinde, bu alanların ekonomik olarak ek sektörlerle desteklendiği, bu sektörlerin başında da turizm sektörünün geldiği görülmektedir. Alternatif turizm türlerinden olan kırsal turizm, kırsal yapının devamlılığı ve geleneksel yaşam biçimlerinin sürdürülebilirliğinde etkin bir sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye’de kırsal alan koruma kavramı oldukça yenidir. Bu sebeple yapılan tez çalışmasında, Türkiye’de kırsal alanların korunmasına yönelik olarak kırsal turizmin etkinliği araştırılmıştır. Çalışma alanı olarak bugüne kadar tarihi ve geleneksel yapıyı koruyan Bursa - Cumalıkızık kırsal yerleşimi seçilmiştir. Çalışma literatür tarama, anket ve arazi çalışmaları ve analiz aşamalarını içermektedir. Kırsal turizmin, doğru uygulama araştırmanın seçimi, planlı yaklaşım ve eğitilmiş geleneksel kırsal konut dokusunun korunması, yaşatılması ve geleceğe aktarılmasına etkin bir sektör olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Koruma, sürdürülebilirlik, kırsal alan, kırsal turizm, geleneksel kırsal yerleşimler

KENTSEL YAYA MEKANLARINDAKİ TÜM KULLANICILAR İÇİN KARAR-DESTEKLİ BİR TASARIM MODELİ ÖNERİŞİ; ANKARA KENT MERKEZİ ÖRNEKLEMESİ

POLAT, Erkan
Gazi Üniversitesi

Doktora, Şehir Planlama

**Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hülagu KAPLAN
2002**

Bu çalışmanın esas amacı, mekansal tasarıma girdi olmak üzere, engelli kullanıcının mekansal erişilebilirliğini sağlanmasını içeren, 'engelsiz mekan' bağlamında boyutsal gereksinimlerin saptanmasına yönelik bir yöntem

geliştirilmesidir. Tüm mekansal kullanıcılarda olduğu gibi "engelli kullanıcı" ile "mekan" arasındaki eylemsel ilişki de, verilen bir mekana erişme, mekanı kullanma ve mekandan ayrıntı eylemleri ile ifadedirilmektedir. Bu ifadelendirmede kullanılan önce mekanı tanıma, mekanı kullanma anlamında davranış açıklaması ve kullanım sonrası mekandaki davranışın bilişsel döngüsü esastır. Bununla beraber, özellikle engelli kentlilerin "kullanabildikleri" ya da belki de daha doğru bir ifade ile "kullanamadıkları" bu mekanlarla, mekânın diğer kullanıcılarıyla ve mekandaki aktivitelerle fiziksel ve sosyo-psikolojik etkileşimleri olmaktadır. Bu noktada önemli olan, erişilebilir ve yaşanabilir mekânın aynı zamanda kullanılabilir de olmasını sağlanmalıdır. Engelli kullanıcı ve kentsel yaya mekanı arasındaki bu türden bir ilişkiden otumlu bir sonuç sağlamak için konuya sistemler yaklaşımı ile bakmak gerekli olmaktadır. "Normal" bir diğer ifade ile "standart kullanıcı-kentsel yaya mekanı ilişkisi"nden ve bu ilişkiyi açıklayan yaklaşımlardan hareket ederek, "engelli kullanıcı-kentsel yaya mekanı ilişkisi"nde bu yaklaşımlara ve bunlara dayanan tasarım çabalarının yeterliliği vurgulanmış, yeterli tanım ve modelleme çabasına girilerek, 'Evrensel Tasarım İlkeleri' ile model ve uygulama yöntemi ilişkilendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Engelli(lik), Erişilebilirlik, Evrensel Tasarım, Engelsiz Tasarım

TÜRKİYE'DE BİLGİ TOPLUMUNA GEÇİŞTE BİR PLANLAMA MODELİ ÖNERİŞİ; E-DEVLETEN E- PLANLAMAYA GEÇİŞ

EMÜR, Semih Halil

Gazi Üniversitesi

Doktora, Şehir Planlama

**Tez Danışmanı: Prof. Dr. Orhan KUNTAY
2003**

Teknolojinin toplumsal yaşayış ve iş hayatındaki işlevi ve önemi artarken, bilginin kullanımına yönelik olarak,

çeşitli alan ve disiplinlerde insan yaşamını şekillendiren gelişmeler sağlanmaktadır. Teknoloji, bilgi akımları (flows) ve bilgi üretimi ile şekillenen ve bilgi toplumu olarak adlandırılan bu gelişim, iş hayatından evdeki yaşama, kültürel alışkanlıklardan mekansal organizasyonlara kadar geniş alanları etkisi altına almaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimine paralel olarak bilgi kaynakları, bilgi şekilleri, bilgi toplama ve dağıtma yöntemlerindeki ilerleme ve açılımlar, bilgi toplumunun temel taşı olan bilginin, toplumu oluşturan bireyle özdeşleşmesini sağlamıştır. Bilgiye bağımlı üretim ve ticari faaliyetlerin gelişimi, bireyin önemi daha da artırmış ve müşteri odaklı ticari faaliyetlerden, vatandaş odaklı devlet faaliyetlerine (e-devlet) geçiş hızlandırmıştır. E-devlet, demokratik ve etkin hizmet anlayışını içeren teknolojik bir platformdur. Geleneksel devletin yapısal değişimini içeren ve internet üzerine temellendirilen elektronik devlet işleri, beraberinde devlet ile vatandaş arasındaki etkileşimi ve hızlı iletişimi, demokratik uygulama platformlarını ve erişime bağlı ifade özgürlüğünü sağlayarak bireylerce kadar inen iletişim imkanlarını geliştirmektedir. Bireye erişim ve etkileşim imkanları, iletişimsel açıklığın planlama üzerindeki etkinliğinin artmasını sağlayarak, etkileşimli ve katılımcı planlamanın, e-devlet altyapısının sağladığı erişim ve etkileşim ile işlevini arttırmaktadır. E-devlet ile ağ yapısına sahip organize toplum arasındaki etkileşimin üzerine kurgulanan e-planlama, etkileşime bağlı müzakere süreci ile şekillenmektedir. Elektronik "e" eki ile tanımlanan e-planlama, teknoloji kullanımı yardımıyla bilgi paylaşımını esas alan, etkileşimli demokratik uygulamalarla birleşen ve planlama ile katılımı beraber tanımladığı bir süreci ve araçları ifade etmektedir. Bu çalışmada bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimi ile başlayan sürecin sonunda iletişimsel planlama kuramına bağlı olarak gelişen etkileşimli ve katılımcı planlama süreci ve araçları, Türkiye'deki planlama sürecindeki değişimlerin irdelenmesi yardımıyla tanımlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: E-Avrupa, E-Devlet, Bilgi Toplumu, Planlama, Akılcılık, İletişimsel Akılcılık, İletişim, Etkileşim, E-Planlama

PLANLAMA 2006/2, 2006/3 ve 2006/4

Odamiç Yayın Kurulu, 2006 yılı için Planlama Dergisi'nin hazırlanacak olan sayılarının dosya konularını belirlemiştir. Dergimizin her sayısında bir dosya konusu ele alınırken, dosya konusu dışında kalan yazılara da yer verilecektir.

2006/2 Kentsel Dönüşüm

Son yıllarda kentler/kentsel mekan, toplumsal güç ilişkilerinin yeniden biçimlenme sürecinin sahnesi olmamış ötesinde önemli bir parçası haline gelmiş durumda. Toplumsal sorunlar/leştirdikleri aynı zamanda mekansal kılan bu süreçte, mekana yönelik her tür düzenleme aynı zamanda mevcut toplumsal ilişkilere belirli yönde müdahale anlamına geliyor. Yakın dönemde sadece kent yöneticilerinin değil inşaat şirketlerinin, yerli/yabancı gayrimenkul yatırımcılarının ve hatta ülke yöneticilerinin gündemini oluşturan kentsel dönüşüm bu durumun somut bir ifadesi niteliğinde. Geçmiş kentleşme sürecinin ortaya çıkardığı belirli kentsel mekanlar dönüşüm projeleri yoluyla yeniden düzenlenmek ve sermaye yatırımları için daha cazip mekanlar şeklinde kurgulanmak istenmekte. Böylelikle, farklı toplumsal sınıfların karşılaştığı/yaşadığı uygarlık mekanı olarak kent tahayyülü terk edilmekte, yerini tüm toplumsal bağlarından yalıtılmış yatırım ve pazarlama mekanları olan kent imgesine bırakmakta... Planlama Dergisinin bu sayısında, kent mekânına yönelik bu düzenleme cabasını toplumsal, yasal, mekansal boyutları ile tartışmaya açıyoruz. Kentsel Dönüşüm nedir, neden bugün gündeme gelmiştir? Hukuksal, ekonomi-politik bağlamda kentsel dönüşüm nasıl değerlendirilebilir? Bugün Kentsel Dönüşüm adı altında neler yapılıyor, gerçekleştirilen, gerçekleştirilecek olan örnekler nasıl bir kent oluşmasına neden oluyor? Kentsel dönüşüm ile birlikte toplumsal değişime artıran, yerel temsiliyet bağları güçlenmekte midir? Alternatif bir kentsel dönüşüm nasıl mümkün olabilir? gibi sorularla kentsel dönüşümü tartışmaya açıyoruz.

2006/3 İzmir Özel Sayısı

Planlama Dergisi'nin 2006/3 sayısı, "Planlama, Siyaset ve Siyasalar" temalı 6. Türkiye Şehirlik Kongresinin ev sahibi kenti olan İzmir'in sorunlarının masaya yatırılacağı, istihdam sağlama ve bölgesel potansiyelleri değerlendirme temelli kalkınma söylemlerine, yatırım programlarına konu olan; kent merkezinde kırsal bölgeye, kırsal alanlardan tarımsal havzalara uzanan geniş bir ilgi yelpazesi içinde değerlendirmelerin yapılacağı bir sayı olacak.

1995 yılında Planlama Dergisi'nin 95/1-2 sayısında yer verilen "İzmir ve Ege'de Planlama" dosyasının yayınlanmasından bu yana geçen on yıllık süreçte İzmir ve Ege pek çok gelişmeye sahne oldu. Bu gelişmelerin nedenlerini ve sonuçlarını ortaya koyacak çalışmaların, bilgi birikimi ve mesleki deneyimlerimize katkı sağlanmasını beklemekteyiz.

2006/4 Planlama-Mimarlık, Tasarım-Şehirçilik

Planlama ve mimarlık çevreleri arasında mesleki yetki tartışmalarının yoğun olarak yaşandığı bu dönemde, konuyu planlama ve tasarım ilişkisi bağlamında ele almanın, her iki disiplin açısından da yararlı olacağını düşünüyoruz. Bu tartışmanın "nasıl bir şehirçilik?" sorusuna ilgili farklı disiplinlerden gelecek yanıtlarla yönlendirilmesi, gündemdeki tartışmaya farklı bir boyut sağlanması açısından tercih edilmektedir. Biçim verme sanatı olarak tasarımı ne kadar toplumsal içerdiğinden koparılamaz ise bu biçim vermenin süreç, siyasalını ve tekniğini içeren planlama da tasarımı ile sürekli geliştirilmekte zorundadır. Tasarım içerdiğinden yoksun bir planlamanın varacağı yer ile planlama süreçlerinden, toplumsal yarar ilkesinden koparılmış bir tasarım sürecinin savrulacağı yerler konusunda tartışmak meslek çevrelerinin gündeminde olmalıdır. Gerek kuram gerekse uygulama açısından her iki alanın birbirleri ile olan ilişkisinin gözden geçirilmesi, somut örnekler üzerinden tartışmanın yönlendirilmesinin yararları bulunmaktadır. "Planlama ile tasarımı arasındaki ilişki birbirlerini izleyen bir ilişki mi, yoksa karşılıklı birbirlerini besleyerek gelişen bir ilişki mi olmalıdır?", "planlama ve tasarımı toplumsal içerdiği ve hedefleri ne olmalıdır?", "planlama ve tasarımı süreçlerinin birbirleriyle ilişkilendirilmesi çerçevesinde ilgili meslek alanlarının alacakları rol ne olmalıdır?" gibi sorular Planlama Dergimizin önümüzdeki sayılarında tartışmaya açılmak istediğimiz konular olacak.

Bundan sonraki ilk sayımız olan Kentsel Dönüşüm sayısının yazılarının son teslim tarihi 30 Eylül olarak belirlenmiş olup, yazı göndermek isteyenlerin yayinkurulu@spo.org.tr adresine yazılarını ulaştırmaları beklenmektedir.